

Użytek rolny w świetle prawa

MAŁGORZATA KOSIN

Ustawa Prawo geodezyjne i kartograficzne w art. 24 ust. 4 zapewnia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dostęp do bazy danych ewidencji gruntów i budynków w celu założenia i prowadzenia Krajowego Systemu Ewidencji Gospodarstw Rolnych i Zwierząt Gospodarskich (IACS). Analizując ten przepis, należałoby zadać sobie pytanie, jak powinna wyglądać baza danych, aby Agencja mogła ten system założyć i prowadzić.

Zgodnie z artykułem 8 pkt 1 *ustawy z 25 lipca 2001 r. o Krajowym Systemie Ewidencji Gospodarstw Rolnych i Zwierząt Gospodarskich* ewidencja taka powinna zawierać m.in.:

- nazwisko i imię, adres, PESEL posiadacza gospodarstwa rolnego;
- powierzchnię gospodarstwa rolnego z identyfikatorami działek ewidencyjnych wchodzących w jego skład;
- dane umożliwiające identyfikację **działek rolnych i gruntów odłogowanych** wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.

Konieczne jest więc określenie, co oznaczają takie pojęcia, jak: gospodarstwo rolne, działka rolna czy grunt rolny. Obowiązujące przepisy prawa definiują je w różny sposób.

■ I tak *ustawa z 25 lipca 2001 r. o Krajowym Systemie Ewidencji Gospodarstw Rolnych...* mówi m.in.:

gospodarstwo rolne – wszystkie nieruchomości rolne będące w posiadaniu tego samego podmiotu;

działka rolna – zwarty obszar gruntu rolnego wchodzący w skład gospodarstwa rolnego, na którym prowadzona jest jedna uprawa.

■ Z kolei *kodeks cywilny* w art. 46¹ stwierdza: nieruchomościami rolnymi (**gruntemi rolnymi**) są nieruchomości, które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej (...).

■ Według uchwalonej 3 lutego 1995 r. *ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych*

gospodarstwo rolne to m.in. grunty:

- a) określone w ewidencji gruntów jako **użytki rolne**,
- b) pod stawami rybnymi służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa,
- c) pod wchodzącymi w skład **gospodarstw rolnych** budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej.

■ Jeszcze inaczej podchodzi do tematu *ustawa z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym*, według której: **gospodarstwo rolne** to obszar **użytków rolnych**, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych w operatach ewidencyjnych jako **użytki rolne**, gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub o powierzchni **użytków rolnych** przekraczającej 1 ha (...)

■ Wydane prawie rok temu *rozporządzenie ministra rozwoju regionalnego i budownictwa z 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków* mówi, że użytkami rolnymi są:

- a) **grunty rolne**,
- b) sady,
- c) łąki trwałe,
- d) pastwiska trwałe,
- e) **grunty rolne zabudowane**,
- f) grunty pod stawami,
- g) rowy.

Analizując powyższe przepisy, dochodzimy do wniosku, że definicje **gospodarstwa rolnego**, **użytku rolnego** oraz **gruntu rolnego** są niespójne i ujęte tematycznie pod konkretny cel akurat wydawanego aktu prawnego.

Alto jeszcze nie koniec. Nie można przecież pominąć *rozporządzenia Rady Ministrów z 4 czerwca 1956 r. w sprawie klasyfikacji gruntów* (wydanego na podstawie dekretu o ewidencji gruntów i budynków). Akt ten mówi o objęciu klasyfikacją gleboznawczą **gruntów rolnych**, gruntów pod lasami, a także pod wodozbiórami o powierzchni do 10 ha.

Zgodnie z zapisem § 22 *ust. 3 zarządzenia ministrów rolnictwa i gospodarki komunalnej z 20 lutego 1969 r. w sprawie ewidencji gruntów w miastach i osiedlach* właściwy organ winien był określić zasięg gruntów podlegających klasyfikacji w granicach danego miasta. W praktyce klasyfikacją objęto obszar całych miast. Zgodnie z tym zarządzeniem w operatach ewidencyjnych dane dotyczące klas **użytków rolnych** określa się zgodnie z gleboznawczą klasyfikacją gruntów.

Taka definicja i zakres użytków rolnych całkowicie rozmiągają się z *ustawą z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym*, której artykuł 6 *ust. 5 pkt 3* mówi o „obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej w tym wyłączonej z zabudowy” i zapisem *ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami*, gdzie mówi się o obszarach przeznaczonych na cele **rolne**.

Zgąszczu zapisów i definicji wynika tylko, że **użytki gruntowe** dzielą się m.in. na **użytki rolne** – te zaś nie zawsze znaczą to samo. Nadal jednak nie wiadomo m.in.:

■ co to jest gospodarstwo rolne i działka rolna w rozumieniu ustawy o IACS;

■ jak pokazać działkę rolną w działce ewidencyjnej lub jak wykazać grunt odłogowany;

■ jakie dane z ewidencji gruntów mają służyć celowi określonymu w ustawie o IACS.

Warto by się też zastanowić, czy nie lepiej sprawdziłaby się „nasza” ewidencja, gdybyśmy przekazywali ją na konkretne zapotrzebowanie, pod konkretnie złożony wniosek. Przecież takie dane jesteśmy w stanie wygenerować w ciągu kilku dni. Działając w ten sposób, nie naruszylibyśmy żadnych przepisów prawnych, a współdziałanie z organami i jednostkami organizacyjnymi realizującymi zadania tworzenia ewidencji gospodarstw rolnych byłoby oparte na zdrowszych zasadach, bardziej uzasadnione merytorycznie i dające lepsze efekty.

Autorka jest wojewódzkim inspektorem nadzoru geodezyjnego i kartograficznego w Katowicach